

පී 20 සමුද්‍රව ආසන්නයේ නිකුත්වන ආර්ථික අනතුරු ඇඟවීම්

On eve of G20 summit: Economic danger signs

2009 සැප්තැම්බර් 23

මූල්‍ය අර්බුදයට වසරක් පිරුණ කල හා සති අන්තයේ පැවැත්වෙන ජී20 (රාජ්‍ය නායක) සමුද්‍රවට ඔන්න මෙන්න කියා තිබිය දී, දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු ඇතිවූ බරපතල ම ආර්ථික අර්බුදයෙන් පැහැදිලිව ම ගොඩ එන බව දේශපාලන සංස්ථාපිතය කියා සිටියි.

“ප්‍රායෝගික ඉදිරි දර්ශනයකට අනුව, පසුබැම අවසානයකට පැමිණ තිබේ.” පසුගිය සතියේ දී එසේ කීවේ එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් මහබැංකුවේ සභාපති බෙන් බර්නාන්කේ ය. මූල්‍ය පද්ධතිය ස්ථාවර වීමත් සමඟ ව්‍යාපාර වස්තු මිල ගනන් ඉහල යාමක් ද විරැකියාව ඉහල නැඟීමේ අනුපාතය අඩුවීමක් ද සිදුව තිබෙන බවට ඔහු තර්ක කරයි.

ඔහු මෙසේ ද පැවසීය: “තවත් කලක් යන තෙක්ම මෙය, ඉතා දුබල ආර්ථිකයක් ලෙස දැනෙනු ඇත.” එබැවින් ඔහුගේ ශුභවාදී වාතාවරනය යටතේ පවා ඉදිරි අනාගතය තුළ ද ඉහල සේවා විද්‍යුත්තියක් පවතිනු ඇතැයි ඔහු පිලිගනියි. එසේ වුවත්, තර්කම තත්ත්වය පහව ගොස් ඇති බවටත්, 2008 ව්‍යසනකාරී තත්ත්වයන් කරා යලි ගමන් කිරීමේ ඉඩක් නැති බවටත් නිල එකඟත්වයක් ඉස්මතුවී තිබේ.

ආර්ථික ගොඩඉමක සමපේක්ෂනයට පොහොර දමමින් ගෝලීය කොටස් වෙලදපොලවල අසාමාන්‍ය නැඟීමක් සිදුව තිබේ. පසුගිය සය මාසය තිස්සේ ලෝකයේ සෑම ප්‍රධාන මිල දර්ශකයක්ම අඩුම තරමින් සියයට 20 කින් වත් ඉහල නැඟ තිබේ. රුසියාවේ ආර්ථිකයේ දර්ශකය සියයට 63.38 කින් ද, චීනයේ හන් සෙන් සියයට 57.63 ද, ඉන්දියාවේ එස්ඇන්ඩීපී-සීඑන්එක්ස් 500 සියයට 75.84 කින් ද ඉහල ගොස් තිබේ. එක්සත් ජනපදයේ එස්ඇන්ඩීපී 500 සියයට 30.81 කින් හා නැස්ඩැක් සියයට 39.84 කින් ද ඉහල ගියේය. රත්රන් මිල ද ඒ අනුව යමින් පසුගිය සය මාසය තුළ සියයට 38.5 කින් වැඩි විය.

වත්කම් මිලෙහි වේගවත් නැඟීම, “සමස්ත ආර්ථිකයේ” කුමන හෝ සඵල වර්ධනයක් බෙහෙවින් අසාමාන්‍යව බවට පත්කර තිබේ. පසුගිය සය මාසය තුළ ලොව පුරා ආර්ථික හැකිලීමේ අනුපාතය පහත

වැටී ඇතත්, විරැකියාව දිගටම ඉහල යමින් තිබේ. වර්ධනය දැඩි රක්තභීතතාවයෙන් පෙළෙන අතර මේ වසරේ අවසන් කාර්තුවෙහි වර්ධනයේ පහතට නැඹුරු වීමක් අපේක්ෂා කල හැකි බොහෝ සලකුණු දක්නට ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර සමඵ බැංකුවේ හිටපු ප්‍රධාන අර්ථශාස්ත්‍රඥ විලියම් වයිට්, බර්නාන්කේ විසින් විස්තර කල මාචන් ඔස්සේ වර්ධනය කරා යලි ලඟාවීමේ කුමන හෝ තිරසාර භාවයක හැකියාව බැහැර කරයි. “මා සැබවින්ම මවිතයට පත්කල එකම දෙය වන්නේ අප සිටිනා තත්ත්වයෙන් වේගවත් හා තිරසාර ගොඩඉමක් සිදුවේය යන්න පමණි.” ඔහු එසේ කීවේය.

වැඩිමනත්ව, සමස්ත ආර්ථිකයේ ගොඩඉමක් පිලිබඳ වත්මන් පොරකැම, දැඩි ලෙසම රැඳී ඇත්තේ ආන්ඩුවේ වැඩසටහන් මතය. පසුගිය මාසයේ එක්සත් ජනපද අලෙවි අංශයේ ඇතිවූ සියයට 2.7 ක වැඩිවීමට බොහෝ කොටම දායක වූයේ ආන්ඩුවේ “රඵවාහන සඳහා මුදල්” යන වැඩසටහන ය.

කොටස් වෙලදපොලවල නැඟීම බොහෝ කොටම, නිකම්ම වාගේ නය ලැබීම හා ලෝකය පුරා ආන්ඩු, විශේෂයෙන්ම එක්සත් ජනපදයේ, විසින් සංවිධානය කල ඩොලර් ප්‍රිලියන ගනන් වල බැංකු ඇපදීම් වල නිමැවුමකි. මෙම මුදල්, සමපේක්ෂනාත්මක ආයෝජනවල, විශේෂයෙන්ම ඉහල ප්‍රතිලාභ ගෙන දෙන අධි අවදානම් වත්කම්වල කෙරෙන ආයෝජනවල ඉහල නැඟීමකට තුඩුදී තිබේ. මෙහි ප්‍රතිපලයක් වශයෙන් බෙහෝ විශ්ලේෂකයෝ නව බුබුලක් පිලිබඳ කනස්සල්ල පලකිරීමට පටන් ගෙන තිබේ.

21 දින ෆිනැන්ෂල් ටයිම්ස් පත්‍රය ලිවූ පරිදි “වාර්තාගත පහත් පොලී අනුපාතික හා මහ බැංකු විසින් දැවැන්ත පරිමානයෙන් මුදල් පොම්ප කිරීම, නව සමපේක්ෂනාත්මක බුබුලක් පිලිබඳ අපේක්ෂා දල්වමින්, මුදල් වෙලදපොලවල වත්කම් අගය ඉහලට තල්ලු කිරීමේ ප්‍රවනතාවක් බවට පරිවර්තනය වී තිබේ.”

මිසුහෝ සිකියුරිටිස්හි ප්‍රධාන අර්ඵ ශාස්ත්‍රඥ ස්ටීවන් රිචියුටෝ ගෙන් ටයිම්ස් පත්‍රය උපුටා දැක්වීය. “යම්කිසිවක් විසින් වත්මන් ප්‍රවනතාවය බිඳ දමනු

ඇත.” එක්සත් ජනපද කොටස් වෙලදපොල සියයට 20 කින් ඇද වැටුණු “අන්ධකාර සඳුදා” ගැන සඳහන් කරමින් ඔහු, “මා තැවුලට පත්ව සිටින්නේ 1987-වර්ෂයේ එක් දින නිවැරදි කිරීමක අවදානම පිලිබඳව ය” යනුවෙන් පැවසීය.

21 දින වෝල් ස්ට්‍රීට් ජර්නලය පලකලේ මෙවන් අදහසකි. “කොටස් වෙලදපොල, හය මසක් තුළ මේ දැන් සිදුවී ඇති වර්ෂයේ පිම්බීමක් දැකගෙන ඇත්නම් ඒ කලාතුරකිනි. ඩව් ජොන්ස් දර්ශකයේ සියයට 46 ක නැගීම වනාහි වසර 100 ක් තුළ එවන් පරිමානයකින් සිදුවූ හයවන නැගීමයි.” ජර්නලය සඳහන් කලේ, එකක් හැර, එවන් පරිමානයේ සෑම ගොඩ ඒමක්ම අවසන්වී ඇත්තේ පසුව සිදුවූ නාටකාකාර ලෙස රැකියාවලින් දොට්ට දැමීම් ද සමගය. සැබවින්ම වෙලදපොලවල් දැන් අත් විදින්නේ, මහා අවපාතය මධ්‍යයේ, 1930 ගනන් වලින් පසුව ඇතිවූ වඩාත්ම නාටකාකාර නැගීමය.

වෝල් විදියේ හා අනෙකුත් මූල්‍ය මධ්‍යස්ථානවල උත්මාදය කවරක් වුවත්, වත්මන් අර්බුදය කුලුගැන්වූ මූලික ප්‍රතිවිරෝධයන් කිසිවක් විසඳී ඇත්තේ නැත. ඊට පටහැනි ලෙස සිදුවී ඇත්තේ ඒවා උත්සන්න වීමය.

බැංකු නඟා සිටුවීමේ අරමුණින් ලෝකය පුරා රටවල්, විශේෂයෙන්ම එක්සත් ජනපදය, මූල්‍ය ප්‍රභූව විසින් සුදු කෙලියට යොදාගත් නය තමන් වෙත පවරාගෙන තිබේ. එක් අතකින් මෙය, රාජ්‍යය බංකොලොත් වීමේ, විශේෂයෙන්, එවැනිම තියුණු පහත වැටීමේ තත්ත්වයක් තුළ, සැබෑම අවතාරය උලුප්පාගෙන තිබේ.

අනෙක් අතට, පලමුවෙන් අර්බුදයට තුඩුදුන් එම භාවිතාවන්ම යළි පැලපදියම් වීමේ ප්‍රවනතාවක් දිරිගන්වා තිබේ. ඒකාබද්ධවීම්වල නව රැල්ලක් ද සමඟින් විශාලතම බැංකු, මූල්‍ය පද්ධතිය මත සිය ග්‍රහනය සවිමත් කරගෙන තිබේ. ඒ සමඟම, තමන් යලිත් අමාරුවේ වැටුනොත්, යලිත් ඇප ලැබෙනු ඇතැයි ඔවුන් තුළ විශ්වාසයක් ද ගොඩනැගී ඇත. සමපේක්ෂන බුබුලු යළි හටගනිමින් ඇත්තේ, කිසිදු තත්‍ය පදනමකින් තොරවය. ආර්ථික නිෂ්පාදනයේ යළි හිස එසවීමක් කෙසේ වෙතත් අර්බුදය, මිලියන ගනන් රැකියා හා කර්මාන්තයේ විශාල පංගුවක් වනසා දැමීම සඳහා පිනුම් පිත්තක් බවට පත්ව තිබේ. වඩාත් දුර දක්නා විචාරකයන්, විරැකියාව වැඩි යාම ව්‍යුහාත්මක බව, එනම්, රැකියා අවස්ථා සරලවම ආපසු බිහි නොවන බව, දැන් හඳුනාගෙන ඇත.

අර්බුදය යළි පනගැන්වෙන බව ඇඟවුම් කරන අනෙකුත් සාධක අතර,

* එක්සත් ජනපදයේ හෝ ජාත්‍යන්තරව, මූල්‍ය පද්ධතියේ බැරැරුම් නියාමනයක් දක්නට නොලැබීම හා විධායකයන්ගේ ප්‍රතිලාභ මත සීමාවන් පනවා නොතිබීම. වංචනික අපරාධ හා සමපේක්ෂනයේ යෙදීමට දිරිගැන්වීම් හා එයට යොදාගන්නා මාධ්‍යයන් යන දෙකම සඳහා තවදුරටත් ඉඩ සැලසී තිබීම.

* ලෝක ආර්ථිකය තුළ මූල්‍ය හා මුදල් අසමතුලිතතාව තවත් ගැඹුරු වීම හා වසරකට පෙර තිබුනාට වඩා එක්සත් ජනපද ඩොලරයේ තත්ත්වය දැන් වඩාත් ප්‍රශ්නයට බඳුන්වීම. ටාර්ප් යන, අමාරුවේ වැටුණු වත්කම් යථාවත් කිරීමේ වැඩසටහනේ ප්‍රධානියාගේ තක්සේරුවට අනුව එක්සත් ජනපද ආන්ඩුව, ඩොලර් ට්‍රිලියන 23 ක ඇපදීමේ නය කන්දක් බදාගෙන සිටියි. ඩොලරයේ දිගටම සිදුවන බාල්දුව මධ්‍යයේ එක්සත් ජනපද ආන්ඩුවේ නය ගැනීමේ හැකියාව වේගයෙන් පිරිහෙමින් තිබීම පිලිබඳ සාධාරණ කනස්සල්ලක් පැවතීම.

* තමන් අර්බුදයට කෙසේ ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතු ද යන්න පිලිබඳව ලෝක බලවතුන්ට එකඟතාවයකට පැමිණීමට ඇති නොහැකියාව. ඊට පටහැනි ලෙස, ගෝලීය ආතතීන් තියුණු වීම පිලිබඳව කොතෙකුත් සලකුණු දක්නට ලැබේ.

* එලඹෙන ජී 20 සමුද්‍රව සඳහා එක්සත් ජනපදය විසින් ඉදිරිපත්කොට ඇති යෝජනා පිලිබඳව යුරෝපීය බලවතුන් දැනටමත් දක්වා ඇත්තේ නිෂේධනීය ප්‍රතිචාරයකි. එසේම, මේ මස මුලදී එක්සත් ජනපදය හා චීනය, ප්‍රධාන වෙලද ගැටුමක තර්ජනය එල්ල කෙරෙන මූලික පියවර ගෙන තිබීම.

ලෝක ධනවාදයේ ඔඩු දුවා ඇති ප්‍රතිවිරෝධයන් ගැඹුරුවීම, පන්ති ආතතීන් තියුණු ලෙස උත්සන්න වීම සමඟ සම්පාතවී තිබේ. ඉදිරිපත්වන මේ සියලු ප්‍රතිපත්තිවල පතුලෙහි ඇත්තේ, ධනය ක්‍රමානුකූල ලෙස මාරු කිරීමයි. දැවැන්ත බැංකු ඇපදීම සමඟ අත්වැල් බැඳගෙන ඇත්තේ, වැටුප් පහත හෙලීම හා රැකියා විනාශයයි. සමාජ සේවා තවදුරටත් අතුගා දැමීම මඟින් ෆෙඩරල් අයවැය හිඟය පහත හෙලීම සඳහා දැන් කෙරෙන කැඳවුම් වලට අනුව කටයුතු කරමින් ඔබාමා පරිපාලනය විසින් ඒවා සඵල ලෙස ක්‍රියාවට නඟමින් සිටියි.

එකිනෙකට වෙනස් මෙම සාධක, විවෘත සමාජ ගැටුම නොවැලැක්විය හැකි අයුරින් පුපුරා යාම සඳහා වේදිකාව සකසයි.

ඇන්ඩ්‍රේ ඩෙමෝන්